

z regulaminem, po jednej nagrodzie I, II i III stopnia oraz dwa wyróżnienia. Oceniając prace brano pod uwagę: wartość naukową (poznawczą); wartość aplikacyjną, w tym głównie przydatność dla praktyki zootechnicznej i rybackiej; stosowane metody badawcze; dobór piśmiennictwa i formalną poprawność pracy.

Nagrodzone i wyróżnione osoby:

I nagroda – dr inż. Magdalena Jankowska za pracę „Zastosowanie technik biologii molekularnej w ocenie prawidłowości kariotypu młodych koni w Polsce”. Praca wykonana pod kierunkiem **prof. dr hab. Moniki Bugno-Poniewierskiej** w Instytucie Zootechniki PIB w Krakowie.

II nagroda – dr inż. Magdalena Fajkowska za pracę „Molekularne mechanizmy różnicowania gonad u jesiótrów pod wpływem fitoestrogenów”. Praca wykonana pod kierunkiem **prof. dr hab. Teresy Ostaszewskiej**, promotor pomocniczy: **dr Małgorzata Rzepkowska** w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

III nagroda – dr inż. Katarzyna Ilona Łącka za pracę „Wpływ stopnia rozcieńczenia ejakulatu knura na

przeżywalność i zdolność zapładniającą plemników”. Praca wykonana pod kierunkiem **prof. dr hab. Stanisława Kondrackiego**, promotor pomocniczy: **dr Maria Iwanina** w Uniwersytecie Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach.

Wyróżnienie – dr inż. Aleksandra Kalińska-Łukasiewicz za pracę „Wykorzystanie nanocząstek srebra i miedzi w zwalczaniu patogenów wywołujących mastitis u krów mlecznych”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr hab. Marcina Gołębińskiego**, **prof. SGGW** w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

Wyróżnienie – dr inż. Bartosz Jarosław Przybył za pracę „Modulacyjne działanie neurotroficznego czynnika pochodzenia mózgowego (BDNF) w regulacji osi gonadotropowej i somatotropowej na poziomie podwzgórze-przysadka u owcy”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr hab. Anny Wójcik-Gładysz**, **profesor instytutu**, promotor pomocniczy: **Michał Szlis** w Instytucie Fizjologii i Żywienia Zwierząt im. Jana Kielanowskiego Polskiej Akademii Nauk w Jabłonie.

Rozstrzygnięcie XXXIX edycji Konkursu na najlepszą pracę magisterską z zakresu nauk zootechnicznych i rybactwa

Sąd konkursowy, w składzie: prof. dr hab. Dorota Kowalska, prof. dr hab. Emilia Bagnicka i dr hab. Marcin Taciak, obradował 30 czerwca 2022 r. Ogółem do konkursu zgłoszono 30 prac magisterskich z 8 ośrodków naukowych. Z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu wpłynęło 11 prac, ze Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie – 5 prac, z Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie – 4 prace i po 2 prace z Politechniki Bydgoskiej im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich, Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach oraz Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Wybrani przez Sąd Konkursowy recenzenci oceniali prace w 6 grupach tematycznych: genetyka zwierząt (2 prace), chów i hodowla bydła (7 prac), chów i hodow-

la trzody chlewnej (5 prac), chów i hodowla koni (2 prace), chów i hodowla drobiu (8 prac), inne (6 prac).

Po zapoznaniu się z recenzjami i dyskusji przyznano 5 nagród pierwszych, 4 nagrody drugie, 5 nagród trzecich, 5 wyróżnień, pozostałych 11 prac uzyskało punktację poniżej wyróżnienia.

CHÓW I HODOWLA BYDŁA

I nagroda – mgr Elżbieta Kosiak za pracę pt. „Doskonalenie bydła w oparciu o indeksy hodowlane”. Praca wykonana pod kierunkiem **prof. dr hab. Zbigniewa Sobka** w Katedrze Genetyki i Podstaw Hodowli Zwierząt, Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu.

wyróżnienie – mgr Natalia Łukaszewska za pracę pt. „Wpływ odchowu jałówek w okresie podawania pasz płynnych na wyniki produkcyjne w pierwszej laktacji”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr inż. Barbary Stefańskiej** w Katedrze Łąkarstwa i Krajobrazu Przyrodniczego, Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu.

wyróżnienie – mgr Dominik Pawlak za pracę pt. „Ocena żywienia i zarządzania stadem krów mlecznych w gospodarstwie rodzinnym w miejscowości Kromolice”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr inż. Roberta Mikuły** w Katedrze Żywienia Zwierząt, Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu.

CHÓW I HODOWLA TRZODY CHLEWNEJ

I nagroda – mgr inż. Klaudia Ciołek za pracę pt. „Określenie wpływu stopnia rozdrobnienia nasion rze-

paku i granulacji pasz na wyniki odchowu, strawności diet i parametry funkcjonowania przewodu pokarmowego rosnących świń”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr inż. Anity Zaworskiej-Zakrzewskiej** w Katedrze Żywnienia Zwierząt, Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu.

III nagroda – mgr inż. Michał Stachniak za pracę pt. „Zależność cech fizycznych ejakulatu oraz wymiarów i kształtu plemników od frekwencji zmian morfologicznych plemników w ejakulatach knurów rasy pbz”. Praca wykonana pod kierunkiem **prof. dr. hab. Stanisława Kondrackiego** w Instytucie Zootechniki i Rybactwa, Wydział Agrobiotechnologii i Nauk o Zwierzętach, Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach.

III nagroda – mgr inż. Michalina Michalak za pracę pt. „Ocena efektywności mieszanek paszowych z poekstrakcyjną śrutą rzepakową oraz krajowymi ekstrudowanymi nasionami soi z różnym poziomem fitazy w żywieniu tuczników”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr inż. Anity Zaworskiej-Zakrzewskiej** w Katedrze Żywnienia Zwierząt, Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu.

Wyróżnienie – mgr inż. Przemysław Piesik za pracę pt. „Zastosowanie różnych źródeł białka w diecie prosiąt odsadzonych”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr hab. inż. Hanny Jankowiak** Katedrze Hodowli i Żywnienia Zwierząt, Wydział Hodowli i Biologii Zwierząt, Politechnika Bydgoska im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich.

CHÓW I HODOWLA KONI

III nagroda – mgr inż. Weronika Klecel za pracę pt. „Czynniki wpływające na dzielność wyścigową polskich koni pełnej krwi angielskiej i arabskich czystej krwi”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr hab. Elżbiety Martyniuk, prof. SGGW** w Katedrze Genetyki i Ochrony Zwierząt, Wydział Bioinżynierii, Hodowli i Ochrony Zwierząt, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

Wyróżnienie – mgr inż. Karolina Maria Krasuska za pracę pt. „Wpływ promieniowania podczerwonego na poprawę cech psychofizycznych koni”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr hab. inż. Ewy Jastrzębskiej, prof. UWM** w Katedrze Hodowli Koni i Jeździectwa, Wydział Bioinżynierii Zwierząt, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie.

CHÓW I HODOWLA DROBIU

I nagroda – mgr inż. Julia Lisiecka za pracę pt. „Wpływ zastąpienia oleju sojowego przez tłuszcz z larw *Hermetia illucens* pozyskany metodą ekstrakcji nadkrytycznej z wykorzystaniem CO₂ w dietach kurcząt rzeźnych na mikrobiotę przewodu pokarmowego.” Praca wykonana pod kierunkiem **dr. inż. Bartosza Kierończyka** w Katedrze Żywnienia Zwierząt, Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu.

II nagroda – mgr inż. Aleksandra Beldowska za pracę pt. „Analiza mikrobioty jelitowej w jelitach ślepych kurcząt stymulowanych *in ovo*”. Praca wykonana pod

kierunkiem **dr hab. inż. Aleksandry Dunisławskiej** w Katedrze Biotechnologii i Genetyki Zwierząt, Wydział Hodowli i Biologii Zwierząt, Politechnika Bydgoska im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich.

III nagroda – mgr inż. Weronika Sołtysik za pracę pt. „Wyznaczenie okresów krytycznych w rozwoju embrionalnym kaczki domowej (*Anas platyrhynchos f. domestica*) w łęgach sztucznych”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr. hab. Marcina Lisa, prof. URK** w Katedrze Zoologii i Dobrostanu Zwierząt, Wydział Hodowli i Biologii Zwierząt, Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie.

Wyróżnienie – mgr inż. Sebastian Janiszewski za pracę pt. „Wpływ zastosowania różnych sposobów zapobiegania kokcydiozie na zdrowotność i wyniki produkcyjne kurcząt brojlerów”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr. hab. Sebastiana Nowaczewskiego, prof. UPP** w Katedrze Hodowli Zwierząt i Oceny Surowców, Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu.

INNE

I nagroda – mgr inż. Julia Janusz za pracę pt. „Opis histologiczny przewodu pokarmowego i wybranych narządów wewnętrznych ducha amazońskiego *Apterontus albifrons*. Praca wykonana pod kierunkiem **dr. inż. Roberta Kasprzaka** w Samodzielnym Zakładzie Ichtiologii i Biotechnologii w Akwakulturze, Instytut Nauk o Zwierzętach, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

I nagroda – mgr inż. Anna Wojnarowska za pracę pt. „Porównanie przebiegu wzrostu królików różnych ras”. Praca wykonana pod kierunkiem **prof. dr hab. Ewy Ptak** w Katedrze Genetyki, Hodowli i Etologii Zwierząt Wydział Hodowli i Biologii Zwierząt, Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie.

II nagroda – mgr inż. Bartłomiej Radzikowski za pracę pt. „Właściwości fizykochemiczne i sensoryczne serów wędzonych pakowanych w próżni z podkładem absorpcyjnym”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr inż. Iwony Chwastowskiej-Siwieckiej** w Katedrze Towaroznawstwa i Przetwórstwa Surowców Zwierzęcych, Wydział Bioinżynierii Zwierząt, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie.

II nagroda – mgr inż. Jagoda Kędziora za pracę pt. „Porównanie rzeczywistego i deklarowanego składu chemicznego i wartości odżywczej komercyjnych karm dla psów”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr hab. Małgorzaty Kasproicz-Potockiej** w Katedrze Żywnienia Zwierząt, Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu.

II nagroda – mgr inż. Dagmara Franek za pracę pt. „Wartość odżywcza produktów z nasion konopi siewnych (*Cannabis sativa* L.) w żywieniu zwierząt”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr hab. Małgorzaty Kasproicz-Potockiej** w Katedrze Żywnienia Zwierząt, Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu.

III nagroda – mgr inż. Natalia Rychlik za pracę pt. „Analiza wybranych parametrów wełny alpak rasy Huacaya oraz owiec olkuskich”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr hab. Katarzyny Czyż** w Zakładzie Hodowli Owiec i Zwierząt Futerkowych, Instytut Hodowli Zwierząt, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu.

Pozostałe prace uzyskały punktację poniżej wyróżnienia.

Nagrodę specjalną im. Profesora Bronisława Raka dla autora najlepszej pracy w 39. edycji Konkursu na najlepszą pracę magisterską z zakresu zootechniki i rybnictwa przyznano **mgr inż. Elżbiecie Kosiak** za pracę pt. „Doskonalenie bydła w oparciu o indeksy hodowlane”. Praca wykonana pod kierunkiem **prof. dr. hab. Zbigniewa Sobka** w Katedrze Genetyki i Podstaw Hodowli Zwierząt, Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu.

Nagrody dla laureatów konkursów ufundowali:

- AdiFeed Sp. z o.o. POLMASS SA w Bydgoszczy
- Drobiarstwo Działy Specjalne „MALEC”
- Instytut Fizjologii i Żywienia Zwierząt im. Jana Kielańskiego PAN w Jabłonie

- Instytut Zootechniki – Państwowy Instytut Badawczy w Krakowie
- Instytut Zootechniki PIB Zakład Doświadczalny Kołuda Wielka
- Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie
- Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka
- Polski Związek Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego
- Sano-Nowoczesne Żywienie Zwierząt Sp. z o.o.
- Wydział Bioinżynierii Zwierząt Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie
- Wydział Biologii i Hodowli Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu
- Wydział Hodowli i Biologii Zwierząt Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie
- Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu
- Wytwórnia Pasz „LIRA” Sp. z o.o.

Ocena relacji człowiek - zwierzę w gospodarstwach mlecznych – część druga

Krzysztof Adamczyk, Małgorzata Morawa-Jabłońska, Dominika Zwierkowska

Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie

Fundamentalnym, jak dotąd, kryterium opisującym poziom dobrostanu zwierząt jest ich zdolność do odczuwania (ang. *sentience*) [3]. W przypadku klasycznych już Pięciu Wolności zostało to wyrażone w sposób negatywny („wolności od...”), zakładając przede wszystkim potrzebę minimalizowania dyskomfortu, bólu, cierpienia zwierząt w konkretnych warunkach ich życia [4]. Obecnie to podejście zostało uzupełnio-

ne przez sferę dobrostanu pozytywnego (ocenie podlegają m.in. pozytywne relacje człowiek-zwierzę, pozytywna emocjonalność zwierząt) w ramach tak zwanego Modelu Pięciu Domen, co zresztą było już wcześniej sygnalizowane w formie *The Welfare Quality® Assessment Protocols* [6, 7]. Warto bowiem podkreślić, że nawet w warunkach chowu zwierząt, doznają one nie tylko trudnych doznań wymagających podejścia prodobrostanowego w układzie „wolności od...”, na których zwykle skupia się opinia społeczna i aktywiści prozwierzęcy, ale także odczuwają przyjemność, czy inne pozytywne emocje. W odniesieniu do bydła mlecznego zauważył to na przykład Adamczyk (2018), wskazując między innymi na znaczenie pozytywnych wskaźników behawioralnych w ocenie dobrostanu tej grupy zwierząt [1].

Jednak czy i jak postrzegają sferę bólu, cierpienia, czy też emocjonalności pozytywnej osoby na co dzień pracujące przy bydle mlecznym? Na to pytanie starano się odpowiedzieć w ramach ankietyzacji przeprowadzonej w wybranych gospodarstwach Polski południowej i południowo-zachodniej (metodologia badawcza została opisana w artykule „Ocena relacji człowiek-zwierzę w gospodarstwach mlecznych – część pierwsza” PH 4/2022).